

„Mały człowiek w wielkim mieście”. Konferencja organizowana przez Urząd Wojewódzki w Szczecinie (27.04.2010r.)

1. Przepięstwa internetowe z udziałem nieletnich- nadkom. Marzena Mackowiak-Pluta (wydział komunikacji społecznej Komendy Miejskiej w Szczecinie)

Z badañ przeprowadzonych w 2008r. przez Fundację Dzieci Niczyje wynika, że 90% dzieci ma kontakt z Internetem na co dzieñ, głównie korzystając z komputera w swoim własnym domu. Dzieci korzystają głównie z komunikatorów, stron www i obsługują pocztę mailową. Czas korzystania z komputera coraz bardziej się wydłuża. Dzieci coraz bardziej zagrożone są uzależnieniem od Internetu, komputera. Aby stwierdzić zagrożenie u dziecka należy odpowiedzieć sobie na kilka podstawowych pytañ:

- Czy dziecko ożywia się na myśl o sieci?
- Czy potrzebuje zwiększać czas korzystania z Internetu?
- Czy ukrywa ile czasu spędza przed ekranem komputera?
- Czy czuje niepokój, kiedy Internet nie działa?

Treści szkodliwe, z którymi dziecko może spotkać się w Sieci to:

- ✓ Pornografia, w tym pornografia dziecięca
- ✓ Przemoc
- ✓ Wulgarność
- ✓ Używki
- ✓ Hazard
- ✓ Broń
- ✓ Sekty
- ✓ Rasizm i ksenofobia
- ✓ Handel żywym towarem

Treści te stanowią ogromne zagrożenie ponieważ:

- ❖ Są ogólnodostępne
- ❖ Nie są należycie zabezpieczone
- ❖ Dzieci nie muszą ich szukać, aby na nie trafić
- ❖ Ich udostępnianie nie jest ścigane (mogą być kasowane tylko na wniosek prokuratora)

W celu ochrony dzieci przed tego rodzaju zagrożeniami należy stosować filtry ochronne, programy zabezpieczające- tzw. kontrola rodzicielska, ale przede wszystkim mieć dobry kontakt z własnym dzieckiem, wiedzieć, co robi korzystając z Internetu i dawać mu pewność, że w każdej sytuacji może liczyć na wsparcie rodzica.

Dzieci są nie tylko ofiarami przemocy internetowej, ale również sprawcami cyberprzemocy.

Pornografia dziecięca jest, po handlu bronią, najbardziej dochodowym biznesem przestępczym.

2. Pedofilia. Skala zjawiska- dr Bożena Pluta

Już od najmłodszych lat należy dziecku, w sposób dostosowany do jego możliwości i wieku, wytłumaczyć, że niektórzy dorośli mogą zrobić mu krzywdę, a wtedy zawsze może liczyć na rodziców. Powinniśmy uczyć dziecko, że nikt obcy nie ma prawa go dotykać i wyrabiać w nim poczucie własnej wartości- moje ciało to moja własność!

Zły dotyk ma na celu zaspokojenie potrzeb seksualnych dorosłego i rozbudzenie seksualne dziecka. Narusza on poczucie intymności dziecka i wkracza poza zdroworozsądkową normę społecznych kontaktów dorosłego z dzieckiem.

Czyn pedofilny- każde zachowanie dorosłego wobec dziecka (do 15 r. ż.), które motywowane jest seksualnie i służy podniecaniu się i zaspokajaniu popędu seksualnego dorosłego;

Pedofilia- kontakt o podłożu seksualnym z dzieckiem, które nie ma zdolności do świadomego wyrażenia zgody; jest uwzględniana w klasyfikacji medycznej ICD-10 jako zaburzenie preferencji seksualnych

Pedofil- w świetle polskiego prawa jest nim każdy, kto dopuszcza się aktu seksualnego z dzieckiem do 15 r.ż., nawet za jego wyraźną zgodą.

Zgwałcenie- nie jest aktem seksualnym, to zachowanie agresywne, przemoc, zadawanie cierpienia, zagrożenie życiu ofiary; zgodnie z kodeksem karnym art. 197, 198, 199- kara od 3 miesięcy do 12 lat;

Pedoseksualista- sprawca wykorzystywania seksualnego dzieci

Sprawca sytuacyjny- głównie mężczyzna, który preferuje dorosłych, ale w sytuacjach stresowych wykorzystuje dziecko; kontakty seksualne mają charakter kompensacyjny; sprawca ma poczucie winy; ofiarami są najczęściej starsze dziewczynki; sprawcy manipulują ofiarami i wyczekują sprzyjających okoliczności

Sprawca antyspołeczny- ma zaburzony kontakt społeczny z dorosłymi; stosuje przemoc, nie ma uczuć, jest najbardziej bezwzględny i niebezpieczny; cechuje go brak empatii, poczucia winy; popełnia rozmaite przestępstwa, stosuje przemoc, dopuszcza się gwałtów; często jest uzależniony, na skutek czego występują zaburzenia w płacie czołowym mózgu; wykorzystywanie seksualne jest formą ekspresji, agresji, zemsty na kobiecie, odreagowania wściekłości; w tej grupie sprawcami są często małoletni chłopcy pochodzący z rodzin zaniedbanych, z czego wynika frustracja i złość kierowana wobec społeczeństwa;

Czynniki sprzyjające kazirodztwu tkwiące bezpośrednio w rodzinie:

- Zaburzenia więzi pomiędzy rodzicami,
- Wyłączenie się matek z życia rodzinnego,
- Napięcia między matkami i córkami,
- Brak autonomii wśród członków rodziny,
- Zakłócenia wzajemnego komunikowania się,
- Klimat przemocy, gwałtu, agresji,
- Zachowania prowokacyjne ofiary,
- Potrzeba manipulacji dla korzyści materialnych, silniejszej pozycji w rodzinie,
- Izolacja społeczna rodziny,
- Osobowości nieprawidłowe, narkotyki, alkohol, inne używki,
- Zależność finansowa członków rodziny od sprawcy-ojca,

3. Prostyytucja wśród nieletnich- podinspektor Małgorzata Figura

Zgodnie z ustawą o postępowaniu nieletnich prostytucja to jeden z przejawów demoralizacji nieletnich. Jeżeli zostaje stwierdzona, wówczas powiadamiany jest sąd rodzinny. Policyjne statystyki zupełnie nie oddają skali tego problemu, ponieważ jest to bardzo trudny do udowodnienia proceder. Na terenach przygranicznych zdarza się, że jest to sposób w jaki młodzi ludzie utrzymują całe rodziny.

4. Sytuacja zakładnicza- dr Angelika Szymańska, psycholog wojskowy

Terroryzm- wymierzony w cele niewalczące, przygotowany i przeprowadzony z premedytacją, przez grupy ludzi lub ukrytych agentów, akt przemocy o motywacji politycznej; zazwyczaj wymierzony, aby przyciągnąć widownię, uzyskać szeroki oddźwięk w mediach;

Motywy porwań:

- a) Ekspresyjne- chęć dowartościowania się, potrzeba nękania, działania odwetowe
- b) Instrumentalne – chęć zdobycia okupu, wymuszenia działań odpowiadających interesom terrorystów.

Typy sprawców aktów terroru/porwań:

A. Zaburzone psychicznie:

- schizofrenia paranoidalna(zaburzenia komunikacji z innymi, chłód, obojętność, urojenia, omamy)- należy unikać tematów związanych z polityką, religią, seksem; nie wdierać się w świat wewnętrzny, przeżycia; należy dowartościowywać,
- psychoza depresyjno-maniakalna- zaburzenia napędu, nastroju
- osobowość nieadekwatna (infantylność w sferze uczuć, popędów, „niedorajdy życiowe”)- zakładnikami są przypadkowi ludzie; należy rozmawiać jak z rozczarowanym, skrzywdzonym dzieckiem, dodawać otuchy;
- osobowość antyspołeczna (lekceważenie zasad społecznych, nie wyciągają wniosków z własnych doświadczeń, cynizm, egoizm, egocentryzm) - oburzają się, gdy mówi się o karze jaka ich czeka, nie wolno mówić o ich błędach

- B. terrorysta- brak typowych profili osobowości; często są to ludzie młodzi, bez zobowiązań, szukający celu, skłonni do idealistycznych poglądów lub też w średnim wieku pożądamy zainteresowania, psychicznej bliskości, wsparcia; czynniki sytuacyjne sprzyjające zaangażowaniu się w działalność terrorystyczną:
- ✓ kryzysy psychiczne,
 - ✓ poczucie bycia ofiarą,
 - ✓ fascynacja negatywnymi wzorcami,
 - ✓ poczucie rozczarowania dostępnymi alternatywami rozwiązania problemu,
 - ✓ upraszczanie rzeczywistości,
 - ✓ sztywne przywiązanie do tradycyjnych wartości,
 - ✓ skłonność do karania,
 - ✓ skłonność do całkowitego podporządkowywania się
- C. kobieta-terrorystka : wg dżihadu istnieje obowiązek oddania życia w imię religii, dla mężczyzn śmierć samobójcza jest hańbiącą- kobieta może to zrobić i stanie się dzięki temu narzeczoną Allaha,
- ✓ mają potrzebę wykazania się- są przez to bardzo niebezpieczne, okrutne,
 - ✓ kieruje nimi osobisty motyw- w swoim cierpieniu widzą usprawiedliwienie dla własnego działania, zazwyczaj są ciężko doświadczane przez życie

Cechy sytuacji kryzysowej (porwanie, napad, przetrzymywanie):

Reakcje emocjonalne:

- ✓ etap I- frustracja, bezradność, strach
- ✓ etap II- „syndrom sztokholmski” – sojusz z porywaczem, odczuwanie dla niego sympatii i zrozumienia,
- ✓ etap III- fantazjowanie, „to nie może być prawda”

Jedynym celem jest przetrwanie! Główne wskazówki, zasady:

Faza I:

- zaakceptuj sytuację- konieczna jest cierpliwość,
- im dłużej jest się w niewoli, tym większa jest szansa na przeżycie,
- przełomowe jest pierwsze 15-45 min- wtedy może być najwięcej ofiar,
- podawane przez siebie informacje będą weryfikowane przez napastników- nie kłam,
- może zostać odcięty prąd, woda, gaz,
- zaspokajanie potrzeb fizjologicznych może stać się przedmiotem negocjacji,
- jeżeli zostaniesz wywołany do przekazania informacji na zewnątrz- zrób to dokładnie, nie dodawaj własnej interpretacji, ale postaraj się przekazać Policji jak najwięcej informacji o tym, co dzieje się wewnątrz,
- zachowaj zasadę ograniczonego zaufania wobec przekazywanych ci informacji i wiadomości;
- zachowuj pozory posłuszeństwa i okazywania szacunku,
- wspieraj moralnie współtowarzyszy niewoli, nie dopuszczaj do kłótni i sprzeczek,
- unikaj podpisywania (o ile to możliwe) dokumentów,
- nie noś symboli religijnych, unikaj tematów dotyczących religii,
- nie wyróżniaj się spośród zakładników wyglądem ani zachowaniem,
- spokojnie wykonuj wszystkie polecenia terrorystów,
- nie wykonuj gwałtownych ruchów,
- nie uciekaj, pytaj o wszystko,
- kontroluj emocje na ile to tylko możliwe,
- jeżeli ktoś potrzebuje pomocy medycznej – poinformuj o tym porywaczy,

faza II:

- nie bądź agresywny ani pasywny,
- nie odwracaj się tyłem do napastników,
- nie patrz napastnikom w oczy,
- nie odzywaj się niepytany,
- nie podlizuj się,
- jedz i pij- kiedy to dostaniesz,
- ukryj symbole religijne,
- zapamiętaj miejsce, gdzie możesz się ukryć podczas szturmu (z dala od drzwi i okien),

- zachowaj codzienną rutynę,
- staraj się spać co najmniej 6 godzin na dobę,

faza III:

- rozwiązanie siłowe: nie pomagaj wkraczającym antyterrorystom (leż na ziemi z głową nakrytą rękami),
- unikaj zamiany ubrań,
- zakryj twarz odzieżą- może zostać użyty gaz,
- najpierw mów, a potem dopiero wstań,
- staraj się trzymać z dala od drzwi i okien

po sytuacji zakładniczej:

- bądź przykładem opanowania i spokoju,
- zabezpiecz udzielanie pierwszej pomocy,
- zadbaj o podstawowe potrzeby ofiar,
- wytłumacz co się będzie działo,
- nie pozostawiaj dzieci samych,
- jeżeli masz kontakt ze zwłokami- nie przyglądaj się im, zakryj ciała jak najszybciej (ten obraz wryje się w pamięć na całe życie),

stres pourazowy PTSD- powstaje na skutek sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia, intensywność wspomnień jest tak ogromna, że nie jest się w stanie wyrazić ich słowami; w sytuacji zagrażającej życiu miliony informacji zmysłowych z ogromną siłą zostaje zapisanych w naszym umyśle jako klatki filmu, później bardzo łatwo jest je wywołać, odtworzyć i towarzyszy temu wszystko to, co wówczas czuliśmy; przeżywamy tę sytuację od nowa; tak, jakbyśmy ciągle tam byli; bardzo trudno jest się wyleczyć!

Opracowała Justyna Krakowiak-Misiuna